buvo padėtos gėlės prie kryžiaus

(keliama į 7 psl.)

metomi ir niekinami žuvę partizanai. Iš čia trėmimui pasmerkti aplinkiniai

dami Tautos himną.

(keliama į 2 psl.)

"Girių aidas" aidi Kalifornijoje

Juozas partizanų bunkeryje, Antanas Amerikoje

Juozas KOJELIS

Buvo laikai, maždaug prieš pusę šimtmečio, kai užatlantę pasiekusi kiekviena žinelė apie Lietuvos partizanus išeiviją jaudino. Žinios buvo negausios. Dar gyvendami pabėgėlių stovyklose Vokietijoje, nors ir miglotai, bet žinojome, kad prieš Lietuvos partizanus kovoja reguliari rusų kariuomenė ir specialiai treniruoti kovai su partizanais daliniai, ir negausūs stribai, tarp kurių buvo didelis nuošimtis Lietuvos gyventojų ne lietuvių. Bet tik jau išsikėlę į užjūrius, sužinojome, kad partizanus įveikė ne tiek priešo ginklas, kiek saviškių išdavystės.

Napoleonas sakė, mylįs išdavystes ir nekenčiąs išdavikų. Išeivijoje, dar vykstant partizaniniam karui, atsirado balsų, smerkiančių išdavystes, bet pateisinančių išdavikus. Išdavysčių viršūnėje atsirado ir iš šviesuomenės (dr. Juozas Markulis, okupuotos Lietuvos lietuvis, arba Jonas Deksnys iš išeivijos). Šios paslaptys atsiskleidė, kai vienas iš pačių žymiausių partizaninių kovų vadų Juozas Lukša prasimušė į Vakarus ir čia parašė knygą "Partizanai", ir kai išeivijos nepavargęs herojus Julijonas Būtėnas ir dar kiti keli iškeliavo paskui Lukšą Lietuvon mirti kartu su kovojančiais partizanais. "Pavargęs herojus" Jonas Deksnys jau susilaukė monografijos, o išeivijos nepavargę herojai tebėra pamiršti.

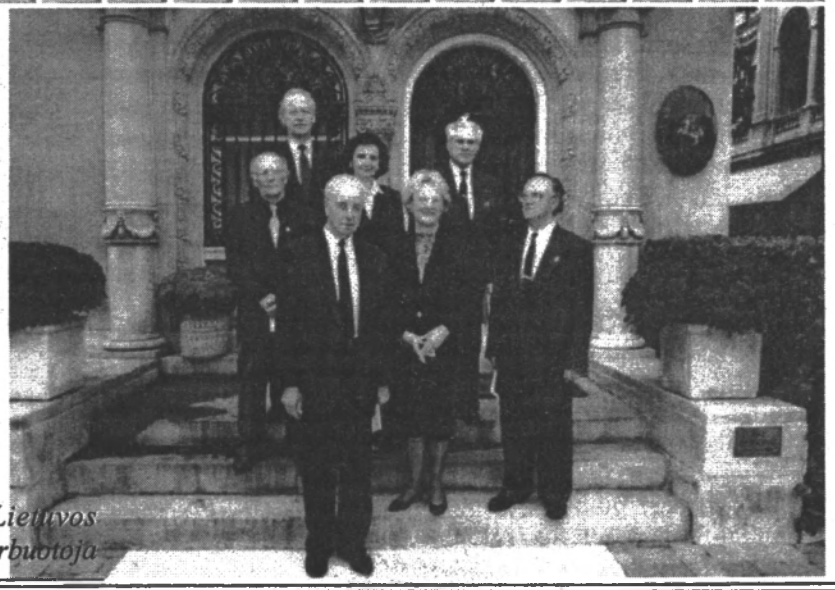

"Girių aidas" prie Lietuvos ambasados su ambasados darbuotoja

Lietuvos partizanai, "krauju gimtąją žemę aplaistę", ne tik beviltiškose kovose kovojo prieš okupantus, bet ir patriotinėje išeivijoje palaikė rezistencinę dvasią darbui ir aukai. Rezistuojančių išeivių lūpose **partizanas** buvo šventas žodis, ir prof. Juozo Brazaičio ir jo vienminčių puoselėjamas partizanų kultas rado atgarsį kai kuriose jaunimo organizacijose ir lituanistinėse mokyklose.

Atsikūrusios Lietuvos vyriausybės irgi neskubėjo laisvės kovotojų, žuvusių ir išlikusių gyvų, pagerbti. Ordinai, lyg lietaus lašai, palietė daugelį,

(keliama į 2 psl.)

dešimtmetį išleista eilėraščių rinkinių ir pri-

Dainuoja Jonavos choras

Vytautui Daukševičiui, "Jonavos grūdai" genera-

LPKTS Jonavos skyriaus tarybos pirmininkė

"Girių aidas" aidi Kalifornijoje

Juozas partizanų bunkeryje, Antanas Amerikoje

Juozas KOJELIS

(atkelta iš 1 psl.)

reikalingų ir nereikalingų, o nežinia kur trūniją kaulai generolo Jono Žemaičio, Juozo Lukšos, Adolfo Ramanausko, Juozo Vitkaus, Kazio Veverskio, Jono Noreikos, Julijono Būtėno ir kitų tebesapnavo "platųjį Nemuną", neprisimenami valstybės, dėl kurios laisvės jie žuvo. Tik dabartinis prezidentas Valdas Adamkus apdovanojo daugelį jų kariniais laipsniais ir Vyčio ordinais post mortem.

Pirmą kartą politinių kalinių ir tremtinių chorą išgirdau 1989 Kauno sporto rūmuose, kai Kauno visuomenė susitiko su Lietuvon atvykusiu poetu Bernardu Brazdžioniu. Chorui dirigavo muzikas Antanas Paulavičius. Graudu buvo klausytis pagyvenusių moterų ir vyrų dainų, kuriose neprasiveržė jokia kerštо gaida, tik meilė Lietuvai ir padėka Viešpačiui už iškęstą laiką. Daugelio prieš veik dešimtmetį dainavusių dainininkų gal jau nėra gyvųjų tarpe, bet Vytautas Balsys suorganizavo penkių vyrų vokalinį ansamblį, kuris 1996 m. pirmą kartą atvyko į Ameriką, o šiemet kelionę pakartojo. Los Andželo Šv. Kazimiero parapijos salėje ansamblis koncertavo spalio 25.

" Girių aido" koncertai visur turėjo didelį pasisekimą. Pasisekimą lėmė dainininkai, repertuaras ir atlikimas. Ansamblyje dainuoja operos solistas Vincentas Kuprys (vaikystėje du kartus tremtas ir Sibire užaugęs), Vytautas Balsys-Uosis (partizanas, politinis kalinys), Antanas Lukša-Arūnas (partizanas,politinis kalinys), Antanas Paulavičius (tremtinys), Vladas Šiukšta (partizanų ryšininkas, politinis kalinys). Akompaniatorė - Muzikos akademijos docentė Melita Kuprienė. Jau vien tokių žmonių kolektyvo pasirodymas paliečia klausytojo dvasioje patriotines stygas.

Ansamblis dainavo partizanų ir individualių autorių sukurtas dainas. Partizanų dainų muzikos ir žodžių autoriai nežinomi. O gal žodžiai ir melodijos ypatingose sąlygose gimė kartu tiems patiems autoriams? Ir šiame koncerte vieną tokią padainuotą dainą, "Pražydo pirmos melsvos žibutės", pasirodo, pirmą kartą partizanų bunkeryje dainavo legendarinis laisvės kovotojas Juozas Lukša-Daumantas, Skrajūnas, o šiame koncerte ją atliko gyvas išlikęs jo brolis partizanas Antanas, pritariant visam ansambliui. Ar Juozas galėjo būti šios dainos žodžių ir melodijos autorius? Didelė galimybė. Prof. Juozas Brazaitis, kuris gerai pažino Juozą Lukšą, pripažino jį turėjusį poetinį talentą ir davusį "partizanams eilę dainų, kurios turi didžios socialinės reikšmės uždaro kolektyvo gyvenime".

Programą kūrybingai vedė ansamblio meno vadovas, kompozitorius ir poetas Antanas Paulavičius. Pradžioje į sceną įnešta užgriuvusiame partizanų bunkeryje rasta trispalvė ir daina "Partizanai, Lietuvos partizanai" liudijo laisvės kovų prasmę ir tikslus. Šią dainą publika priėmė tarsi kokį partizanų himną. Susikaupę išklausė, niekas neplojo. Reikia gailėtis tų išeivių, kurie praeityje įrodinėjo, kad ta kova beprasmė. Partizanų krauju tauta ištesėjo pažadus "mirti už tėvynę", ko nepadarė 1939-1940.

Visi ansamblio dainininkai muzikalūs vyrai, tačiau reikia pripažinti, kad operos solistas Vincentas ir akompaniatorė Melita Kupriai yra šio muzikinio vieneto stulpai. Talentingos Melitos širdis ir jautrūs pirštai ryškino atliekamų dainų nuotaiką ir turinį, ir Vincento galingas, bet jautriai niuansuojamas balsas paliko neišdildomą įspūdį.

"Norilsko sukilėlių daina" ir partizano V.Balsio-Uosio pasakojimu apie tą sukilimą buvo prisimintas vienas heroinis epizodas iš Sibiro lageriuose laikomų kalinių gyvenimo. Antanas Lukša- Arūnas tarp dainų įsiterpė pasakojimu apie talentingą ir pasiaukojusį partizaninių kovų strategą, IV Lietuvos prezidentą generolą Joną Žemaitį- Vytautą, o solistas V.Kuprys, pritariant ansambliui, padainavo jam skirtą dainą "Didysis karys", kurios muziką iš knygos "Sušaudytos dainos" sukūrė muzikas A.Paulavičius.

"Giriu aidas" Vašingtone prie Katedros

Savo kūrybos eilėraščiu "Aš su jumis esu" A.Paulavičius jautriai pagerbė kitą partizaninio karo didvyrį - generolą Adolfą Ramanauską. Rašantysis atstatytą jo bunkerį aplankė praėjusią vasarą su "Į laisvę" fondo studijų dalyvių grupe ir susipažino su jo dukra Aukse, energinga partizanų ir politinių kalinių sąjungos veikėja.

Ansamblis dainavo partizanų bei muzikų - F.Srolios J.Lukšio, V.Telksnio ir A.Paulavičiaus sukurtas dainas poetų - L.Žitkevičiaus, Č.Kavaliausko, J.Aisčio, K.Bradūno, A.Puišytės, K.Vaitkevičiaus ir A.Paulavičiaus parašytiems poezijos posmams. Įvyko tarsi tėvynėje kovojusių ir išeivijoje nepavargusių muzikų ir poetų susitikimas. Pabaigai ansamblis atliko, solo partiją dainuojant solistui Kupriui, Lietuvoje ir išeivijoje kovojusio poeto Bernardo Brazdžionio žodžiams sukurtą kompozitoriaus Paulavičiaus dainą "Dievo dovana". Publika dainą sutiko gyvom ovacijom. Gražiai Rasos Matulaitytės dekoruotoje scenoje atsirado ir pats Brazdžionis. Jis dainininkus apdovanojo nauju eilėraščiu "Trys amuletai". Tęsiantis plojimams, buvo dar dainuojama, dėkojama, įteikiamos gėlės.

Šį puikų ir labai reikalingą "Girių aido" koncertą suorganizavo Jonas Matulaitis, Lietuvos Partizanų Globos Fondo įgaliotinis Kalifornijoje, ir talkininkai.

JAV, Kalifornija